

12 cuốn sách làm chấn động thế giới

Mới đây, nhà nghiên cứu văn học người Anh Melvyn Bragg đã tiến hành một công việc có thể nói là cực kỳ khó khăn. Đó là lựa chọn ra 12 cuốn sách của xứ sở sương mù góp phần làm thay đổi thế giới.

Sách có một sức mạnh ghê gớm. Chân lý này không ai có thể phủ nhận được. Chỉ bằng đối tượng khiêm tốn là một quyển sách thôi, tác giả có thể truyền cảm hứng để người đọc mọi giới trở nên khát khao sáng tạo. Hay thông qua công cụ tuyệt vời này, tác giả chuyển tải những tư duy của mình, tác động đến sự phát triển loài người.

Khi nghĩ đến sự thay đổi thế giới, chắc hẳn chúng ta, những người đọc sách, liên tưởng đến những biến cố “hoành tráng” như vụ rơi thiên thạch 65 triệu năm về trước làm tuyệt chủng loài khủng long và giải phóng diện tích cho loài có vú sinh sôi nảy nở. Hay chúng ta nghĩ về những biến đổi trong Kỷ băng hà. Hay tình trạng toàn cầu đang nóng lên hiện nay.

Cũng có thể, chúng ta nghĩ về những cuộc chiến tranh tàn phá mà loài người đã tự gây ra cho nhau... Tưởng như, một cuốn sách bình thường cầm trên tay khó có thể là chất xúc tác cho những biến đổi nghiêm trọng như trên. Nhưng đó lại là sự thật.

Với những “con mọt sách” thì ảnh hưởng to lớn của những trang viết không phải là một kết luận mới mẻ. Sách hình thành nhận thức của chúng ta, nhờ có sách mà con người bổ sung thêm được kiến thức thông tin, mở mang những khái niệm, rèn giũa thị hiếu, kích thích cảm giác.

Sách có thể cải thiện sức khỏe, đem lại vui buồn hay là nguồn an ủi cho người đọc. Cao hơn thế, sách có thể đem lại cảm giác cao thượng về tinh thần và được cổ vũ, ít nhất là trong một khoảng thời gian nào đó. Đã có nhiều ví dụ chứng minh rằng việc đọc sách làm thay đổi tâm tính con người.

Ở một cấp độ khác, trước đây và hiện nay, người ta vẫn coi sách là công cụ truyền đạt quan điểm để hình thành và cải tạo loài người. Đó thường là sách tôn giáo, giữ một vị trí xứng đáng trong hàng ngũ 12 cuốn sách có nhiều ảnh hưởng nhất.

Bragg đã mạnh dạn mở rộng khái niệm “sách” vì nhà nghiên cứu này muốn bản danh sách phải thực sự đa dạng, bao gồm từ sách giải trí đến nghệ thuật cao siêu, từ khoa học đến chính trị, từ xã hội đến công nghệ...

Chẳng hạn, Bragg đã quyết định đưa vào danh sách cuốn *Hiến chương tự do* vì vai trò then chốt của nó trong việc tạo ra hiến pháp. Năm 1215, văn phòng hoàng gia Anh đã soạn thảo cuốn sách này dưới dạng sắc lệnh của hoàng gia, về sau văn bản đó đã trở thành tài liệu tra cứu có tầm quan trọng sống còn, là nền tảng của Hiến pháp Anh và nhiều nước khác kể cả Mỹ và Ấn Độ.

Một vài cuốn sách mà sự góp mặt của chúng là chắc chắn như *Những nguyên lý toán học* của Newton (1687), *Nguồn gốc các loài* của Darwin (1859), *Nghiên cứu về bản chất và nguồn gốc của cải của các nước* của Adam Smith (1776), *Nghiên cứu thực nghiệm về điện* của Michael Faraday (1855) và đóng góp vĩ đại của William Tyndale trong *Kinh thánh của vua James* (1611).

Đồng thời không thể nào bỏ qua chiến dịch thành công của William Wiberforce trong việc đòi bãi bỏ chế độ nô lệ. Thật ra ban đầu, đây chỉ là một bài phát biểu dài 4 tiếng đồng hồ ở Hạ nghị viện Anh năm 1789 và bài phát biểu được in ngay lập tức, trở thành cuốn sách với khí thế mang tính cách mạng còn hùng hục cho đến ngày nay.

Cũng không thể xem thường những tư tưởng về quyền bình đẳng của phụ nữ. Về chủ đề này có những cuốn *Bảo vệ quyền phụ nữ* (năm 1792) của Mary Wollstonecraft và *Tình vợ chồng* (1918) của Mary

Stopes có ảnh hưởng lớn.

Còn trong lĩnh vực nghệ thuật và giải trí, cuốn *The First Folio* (1623) của Shakespeare, được công bố sau khi tác giả qua đời vẫn đang có ảnh hưởng đến tư duy của mọi người.

Cuốn sách đầu tiên về những luật lệ của liên đoàn bóng đá (1863) đã hướng dẫn thế giới cách chơi trò chơi mà hiện đang cuốn hút hàng tỷ người trên khắp hành tinh.

Về khoa học, *Bằng phát minh máy hơi nước* (1769) của Richard Arkwright chiếm vị trí quan trọng trong cuộc cách mạng công nghiệp vẫn còn diễn ra cho đến ngày nay.

Nhưng bản danh sách trên cũng vấp phải sự phản đối của không ít người. Nhà văn Howard Jacobson tỏ ý cực kỳ ngạc nhiên khi không có cuốn tiểu thuyết nào trong danh sách. Jacobson lập luận: “Tôi viết tiểu thuyết, anh viết tiểu thuyết, chúng ta yêu tiểu thuyết. Tiểu thuyết làm thay đổi đời tôi, thay đổi đời bạn, làm thay đổi cuộc sống hàng ngày”. Chỉ sự có mặt của Shakespeare vẫn là chưa đủ.

Nhưng nhà nghiên cứu Bragg bảo vệ bản danh sách của mình với lý lẽ mỗi người có thể lập ra một danh sách riêng của mình và nhấn mạnh đến ý nghĩa góp phần thay đổi thế giới chứ không phải thế giới của một con người.

Ông lập luận rằng Newton đã nâng chúng ta lên Mặt trăng, Faraday đã mang lại điện. Mary Wollstonecraft đã khởi xướng cuộc đấu tranh giành quyền bình đẳng cho phụ nữ, còn Mary Stopes thì đòi để phụ nữ được quyền kiểm soát đời sống tình dục của mình khi lấy chồng và tận hưởng cuộc sống đó. Albert Wiberforce đã bắt đầu đề cập đến quyền bình đẳng giữa các chủng tộc, còn Hiến chương tự do là chiếc chìa khoá trong cuộc đấu tranh chống lại ách độc tài. Các thị trường của chúng ta hoạt động theo các quy luật mà Adam Smith mừng tụng. Ngôn ngữ của người Anh và tôn giáo được hình thành nhờ *Kinh thánh của vua James*.

Tóm lại, theo Bragg, bản danh sách dưới đây có thể chưa đầy đủ nhưng trong phạm vi con số 12, nó đã phản ánh được khá chính xác quyền lực to lớn của những trang sách tác động lên nhân loại.

1. *Những nguyên lý toán học (Principia Mathematica)*, 1687, Isaac Newton
2. *Tình vợ chồng (Married Love)*, 1918, Mary Stopes
3. *Đại Hiến chương (Magna Carta)*, 1215.
4. *Điều lệ của liên đoàn bóng đá (Book of Rules of Association Football)*, 1863.
5. *Nguồn gốc các loài (On the Origin of Species)*, 1859, Chales Darwin.
6. *Về việc bãi bỏ chế độ buôn bán nô lệ (On the Abolition of the Slave Trade)*, 1789, Wiliam Wiberforce
7. *Bảo vệ quyền lợi phụ nữ (A Vindication of the Rights of Woman)*, 1792, Mary Wollstonecraft
8. *Những nghiên cứu thực nghiệm về điện (Experimental Researches in Electricity)*, 3 tập 1839, 1844, 1855, Michael Faraday
9. *Bằng phát minh máy dệt (Patent Specification for Arkwtights Spinning Machine)*, 1769, Richard Arkwright
10. *Kinh thánh của vua James (The King James Bible)*, 1611, William Tynde và 54 học giả do nhà vua chỉ định
11. *Nghiên cứu về bản chất và nguyên nhân tạo ra nguồn của cải của các dân tộc (An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations)*, 1766, Adam Smith
12. *The First Folio*, 1623, William Shakespeare.

Theo Văn Nghệ Trẻ